

FORUM STANDAARDISATIE

Consultatiedocument

Content Zoekprofiel v1.3

Auteur(s)

ir. L.M. Punter

Datum

20 februari 2009

Versie

1.0

Status

Definitief

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en voorgeschiedenis

Medio 2007 is door de ministeries van Economische Zaken (EZ) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het actieplan Nederland Open in Verbinding¹ (hierna: actieplan) aan de Tweede Kamer voorgelegd. De Tweede Kamer heeft het actieplan met instemming aangenomen. Eén van de actielijnen in het actieplan betreft open standaarden. Kort gezegd is het doel het stimuleren van het gebruik van open standaarden, in eerste instantie binnen de overheid, met als doel het vergroten van de interoperabiliteit en het reduceren van de leveranciersafhankelijkheid.

De betreffende standaarden vallen onder een 'comply or explain' beleid: uitgangspunt is het gebruik van een open standaard. Wanneer een organisatie geen open standaard wil of kan gebruiken, moet dat beargumenteerd uitgelegd worden.

Binnen de actielijn van de open standaarden is het doel te komen tot een lijst met standaarden die valt onder het 'comply or explain' principe.

1.2 Plaats van de consultatie in het proces

Het Content Zoekprofiel v1.3 is aangemeld als te toetsen standaard in het kader van de lijst met open standaarden. Deze toetsing kent drie stappen:

- het opstellen van een advies van een expertgroep,
- de openbare consultatie van het expertadvies
- de daarop volgende besluitvorming van het Forum en College³.

De huidige fase - die van de openbare consultatie - heeft als doel de brede toetsing van het door de expertgroep opgestelde advies. Dit expertadvies, dat tot stand is gekomen onder voorzitterschap van dr. ir. Jack Verhoosel, treft u als bijlage aan.

Alle reacties uit de consultatie worden verzameld en worden, samen met het expertadvies, aan het Forum en College Standaardisatie aangeboden. Na het doorlopen van de openbare consultatie, wordt een duidelijk advies aan het Forum en College Standaardisatie opgeleverd (wel/niet opnemen op de lijst), voorzien van overwegingen en verdere verduidelijking, specifiek over het werkings- en toepassingsgebied van het Content Zoekprofiel. Indien het College uiteindelijk instemt met het advies, zal het Content Zoekprofiel worden opgenomen op de lijst met open standaarden.

2. Consultatieprocedure

2.1 Het expertadvies

Onderwerp van deze consultatie is het "Expertadvies Content Zoekprofiel v1.3", datum 19 februari 2009, versie 1.2. Het expertadvies is te vinden op www.open-standaarden.nl.

2.2 Vragen aan u

In hoofdstuk 3 van dit consultatiedocument wordt een aantal vragen aan u gesteld over wat in het expertadvies Content Zoekprofiel is opgenomen.

2.3 Uw reactie

Uw gewaardeerde reactie bestaat uit een duidelijke, onderbouwde schriftelijke beantwoording van de vragen zoals gesteld in hoofdstuk 3. De onderbouwing is van belang omdat enkel onderbouwde antwoorden inzicht kunnen geven aan het Forum en College Standaardisatie waarom eventueel wel of niet van het expertadvies zou moeten worden afgeweken.

Na afloop van de termijn (zie hierna) waarbinnen reactie kunnen worden gegeven maakt het Bureau Standaardisatie deze in beginsel openbaar op de website www.open-standaarden.nl. Als u van mening bent dat (delen van) uw reactie van (bedrijfs-)vertrouwelijke aard is en als zodanig dient te worden behandeld, dient u dit gemotiveerd aan te geven. In dit geval dient u twee versies van uw reactie aan het Bureau toe te zenden: een vertrouwelijke en een openbare versie.

Het Bureau Standaardisatie zal de naar zijn oordeel relevante inzichten uit de consultatieronde gebruiken om, naast het expertadvies, aan het Forum en College Standaardisatie voor te leggen. Op deze manier kunnen het Forum en College een afgewogen besluit nemen over het al dan niet opnemen van het Content Zoekprofiel op de lijst met standaarden.

2.4 Termijn en adres

Uw reactie op de vragen in het voorliggende consultatiedocument kunt u schriftelijk of per e-mail, indienen op het volgende adres:

Per e-mail:

forumstandaardisatie@gbo.overheid.nl, met vermelding van 'Consultatieprocedure Content Zoekprofiel'.

Per post:

GBO Overheid

Bureau Forum Standaardisatie

o.v.v. Consultatieprocedure Content Zoekprofiel

Postbus 84011

2508 AA Den Haag

Uw reactie dient **voor maandag 23 maart 2009** in het bezit te zijn van het Bureau Forum Standaardisatie.

3. Consultatie

3.1 Inleiding

Onderstaand wordt een aantal vragen aan u gesteld omtrent het expertadvies Content Zoekprofiel. Bij de vragen wordt de paragraafnummering gehanteerd zoals die in het expertadvies is gebruikt. Gelieve in uw beantwoording de hier gebruikte nummering aan te houden. Graag, zoals al eerder opgemerkt, waar mogelijk ook de onderbouwing van uw antwoord bijvoegen zodat inzichtelijk wordt op basis waarvan u tot een (eventueel afwijkend) oordeel komt.

3.2 Vragen over hoofdstuk 1 van het expertadvies ("Inleiding")

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijvende toelichting op het Content Zoekprofiel.

Vraag:

1. Zijn er volgens u in deze toelichting aanvullingen of anderszins wijzigingen nodig, gezien vanuit het doel van het document (het Forum en College Standaardisatie voorzien van een inhoudelijk relevante toelichting op het Content Zoekprofiel). [paragraaf 1.1 t/m 1.4 van het expertadvies].

3.3 Vragen over hoofdstuk 2 van het expertadvies ("Toepassings- en werkingsgebied")

Hoofdstuk 3 gaat achtereenvolgens in op de versie die behandeld wordt, en het toepassings- en werkingsgebied van het Content Zoekprofiel.

Vragen:

2. Bent u het eens met de door de expertgroep gekozen afbakening voor wat betreft de onderdelen van het Content Zoekprofiel? [paragraaf 2.1 van het expertadvies]
3. Bent u het eens met het door de expertgroep geadviseerde toepassingsgebied van het Content Zoekprofiel? [paragraaf 2.2 van het expertadvies]
4. Bent u het eens met het door de expertgroep geadviseerde werkingsgebied van het Content Zoekprofiel? [paragraaf 2.3 van het expertadvies]

3.4 Vragen over hoofdstuk 3 van het expertadvies ("Toetsingscriteria")

Hoofdstuk 3 gaat achtereenvolgens in op de aspecten en criteria van openheid, bruikbaarheid, impact en potentieel, gebaseerd op een aantal subcriteria.

Vragen:

5. Bent u het eens met de conclusie van de expertgroep inzake de openheid van het Content Zoekprofiel? [paragraaf 3.1 van het expertadvies]
6. Bent u het eens met de conclusie van de expertgroep inzake de bruikbaarheid van het Content Zoekprofiel? [paragraaf 3.2 van het expertadvies]
7. Bent u het eens met de conclusie van de expertgroep inzake de impact van het Content Zoekprofiel? [paragraaf 3.3 van het expertadvies]
8. Bent u het eens met de conclusie van de expertgroep inzake het potentieel van het Content Zoekprofiel? [paragraaf 3.4 van het expertadvies]

3.5 Vragen over hoofdstuk 4 van het expertadvies ("Advies van de expertgroep")

In hoofdstuk 4 formuleert de expertgroep onder zijn conclusie de overwegingen en zijn advies aan het college.

Vragen:

9. Bent u het eens met de samenvatting zoals de expertgroep geeft? [paragraaf 4.1 van het expertadvies]
10. Bent u het eens met het advies van de expertgroep aan het Forum en College Standaardisatie? [paragraaf 4.2 van het expertadvies]

3.6 Resterende inhoudelijke opmerkingen

Vraag:

11. Is/zijn er volgens u nog andere informatie of overwegingen omtrent het Content Zoekprofiel die aan het Forum en College Standaardisatie zou moeten worden meegegeven voor een besluit over het opnemen van het Content Zoekprofiel op de lijst met standaarden?

FORUM STANDAARDISATIE

Expertadvies

Content Zoekprofiel v1.3

Auteur(s)

dr. ir. J.P.C. Verhoosel, ir. L.M. Punter

Datum

19 februari 2009

Versie

1.2

Status

Definitief

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1. Inleiding	4
1.1 Doelstelling expertadvies en achtergrond.....	4
1.2 Het Content Zoekprofiel	4
1.3 Opdracht en het gevolgde proces.....	5
1.4 Samenstelling expertgroep	5
2. Toepassings- en werkingsgebied.....	7
2.1 Versie van de standaard	7
2.2 Toepassingsgebied.....	7
2.3 Organisatorisch werkingsgebied.....	8
3. Toetsingscriteria	9
3.1 Openheid.....	9
3.1.1 Besluitvorming	9
3.1.2 Beschikbaarheid	10
3.1.3 Intellectueel eigendom	10
3.1.4 Hergebruik	10
3.2 Bruikbaarheid	10
3.2.1 Volwassenheid	10
3.2.2 Functionaliteit	11
3.2.3 Concurrerende standaarden	12
3.3 Potentieel	13
3.4 Impact	13
4. Advies van de expertgroep.....	15
4.1 Samenvatting van de toetsingscriteria.....	15
4.2 Advies	16

Managementsamenvatting

Dit rapport bevat het advies van de expertgroep Content Zoekprofiel (CZP) aan het Forum en College Standaardisatie over het opnemen van de CZP v1.3 standaard op de lijst met open standaarden.

De belangrijkste punten uit dit advies zijn:

- De standaard CZP v1.3 voldoet aan de gestelde criteria met betrekking tot openheid, bruikbaarheid, potentieel en impact.
- De standaard is onlangs in beheer genomen door Kennisnet, na het opheffen van de Vereniging Edustandaard. Met betrekking tot openheid dient Kennisnet, de beheerorganisatie en de daarbij te gebruiken procedures duidelijker en transparanter te maken voor betrokken partijen. Daaronder valt onder andere de manier waarop alle betrokken partijen kunnen bijdragen aan de besluitvorming rondom wijzigingen aan de standaard. Tevens moet duidelijker worden op welke manier het uiteindelijk wordt beslist wat er in een nieuwe versie van de standaard wordt opgenomen en of dit besluit door middel van consensus of meerderheidsbeslissing door welke partijen wordt genomen. Kennisnet moet tenslotte van documentatie en andere bij de standaard behorende tools duidelijk de vrije beschikbaarheid onder Creative Commons vastleggen en communiceren.
- Het toepassingsgebied van de CZP standaard is gedefinieerd als *metadatering van content die ontsloten wordt ten behoeve van educatieve doeleinden*. Door gebruik te maken van de CZP standaard voor het metadateren van content wordt deze content gemakkelijk vindbaar en arrangeerbaar gemaakt voor gebruik als leermateriaal.
- Met betrekking tot het organisatorische werkingsgebied van CZP v1.3 is gekozen voor een brede scope aan organisaties, namelijk *alle organisaties die content ontwikkelen, beschikbaar stellen, arrangeren en gebruiken voor educatieve doeleinden alsook leveranciers van applicaties ter ondersteuning van dit proces*. De expertgroep heeft dit werkingsgebied zo breed gekozen om het gebruik van de standaard binnen de overheid en (semi)-publieke organisaties – en daarmee de interoperabiliteit tussen deze organisaties – zo groot mogelijk te maken.

1. Inleiding

1.1 Doelstelling expertadvies en achtergrond

De staatssecretaris van Economische Zaken heeft op maandag 17 september 2007 het actieplan 'Nederland Open in Verbinding' (NOiV) aan de Tweede Kamer gestuurd. Het doel van het actieplan is om de informatievoorziening toegankelijker te maken, onafhankelijkheid van ICT-leveranciers te creëren en de weg vrij te maken voor innovatie. Kernpunten in het actieplan zijn het stimuleren van open source software en het adopteren van open standaarden.

Een van de acties uit het plan is het opstellen van een lijst met open standaarden, die vallen onder het principe 'comply or explain' ('pas toe of leg uit'). Overheden en publieke organisaties worden op basis van dit principe gestimuleerd standaarden te gebruiken die op de lijst staan. Hiermee wil de overheid de adoptie van open standaarden versnellen en de interoperabiliteit tussen overheidsorganisaties, bedrijven en burgers verbeteren.

Het College Standaardisatie besluit over de standaarden die op de lijst zullen worden opgenomen. Bij dit besluit wordt gebruik gemaakt van een toetsing van de standaard door experts en een publieke consultatie.

Dit document is beschrijft de beoordeling en het advies van de expertgroep die het Content Zoekprofiel van Kennisnet (voorheen: Edustandaard) heeft beoordeeld.

1.2 Het Content Zoekprofiel

Het Content Zoekprofiel is een standaard voor metadatering van educatieve content. Door het toevoegen van een aantal kenmerken aan educatieve content – zoals beoogde leerdoelen en de doelgroep – wordt de vindbaarheid van deze content verbeterd. Via ontsluitingsmechanismen in bijvoorbeeld online repositories en zoeksystemen kunnen gebruikers van dit leermateriaal (m.n. docenten, maar ook anderen) zoeken op basis van de toegevoegde content.

Het CZP ondersteunt content op meerdere (4) aggregatieniveaus. Dit is onderverdeeld van zeer basale informatie (een foto, een stuk tekst) tot een complete cursus (met toetsen, modules, etc.).

De standaard is ontwikkeld op basis van IEEE LOM (Learning Object Metadata) en vormt een Nederlands profiel 'op' deze standaard. Vastgesteld is welke velden verplicht ingevuld moeten worden; bovendien is bepaald hoe deze velden aansluiten op het Nederlandse onderwijssysteem.

Tot voor kort was de standaard in beheer bij de Vereniging Edustandaard, waarvan de uitvoering was belegd bij Kennisnet. Begin 2009 is de vereniging opgeheven en is de standaard bij stichting Kennisnet in beheer genomen.

1.3 Opdracht en het gevolgde proces

De expertgroep heeft niet als opdracht gehad het ontwikkel- en standaardisatieproces van Kennisnet/Edustandaard over te doen. Het doel van de expertgroep was te toetsen of de standaard voldoet aan een vastgestelde set van toetsingcriteria.

De toetsingscriteria zijn afkomstig uit het rapport "Open standaarden: het proces om te komen tot een lijst met open standaarden", dat op 14 mei 2008 is vastgesteld door het College Standaardisatie.

De opdracht aan de expertgroep was dan ook om te toetsen in hoeverre de standaard voldoet aan deze criteria en op basis hiervan te adviseren of de standaard – al dan niet onder bepaalde voorwaarden – op de lijst met open standaarden opgenomen moet worden.

In overleg met het Bureau Forum Standaardisatie zijn een voorzitter en mogelijke leden voor de expertgroep aangezocht. De mogelijke leden zijn uitgenodigd voor een workshop. Daarnaast is hen gevraagd voorafgaand aan deze workshop een scorelijst in te vullen, voor het verkrijgen van een overzicht van mogelijke discussiepunten. Deze discussiepunten zijn besproken tijdens de workshop, welke heeft plaatsgevonden op dinsdag 27 januari 2009. De resultaten van deze workshop zijn vastgelegd in dit document.

1.4 Samenstelling expertgroep

Voor de expertgroep zijn personen uitgenodigd die vanuit hun persoonlijke expertise of werkzaamheden bij een bepaalde organisatie direct of indirect betrokken zijn bij de standaard. Daarnaast is een onafhankelijke voorzitter aangezocht om de expertgroep te leiden en als verantwoordelijke voor het uiteindelijke expertadvies.

Als voorzitter is gekozen dr. ir. Jack Verhoosel. Hij is senior business consultant bij TNO Informatie- en Communicatietechnologie. Eerder was hij ondermeer betrokken bij het programma OSOSS, waarbij het onderwijsveld zijn specifieke aandacht had. Daarnaast heeft hij ervaring met architectuur- en standaardisatietrajecten in verschillende sectoren.

Bij de bijeenkomst waren aanwezig:

- *Marco Streefkerk*, projectleider 'De Basis' bij DEN (Digitaal Erfgoed Nederland).
- *Edwin Verwoerd*, manager Onderwijs en UitgeeftTechnologie, namens uitgeverij ThiemeMeulenhoff

FORUM STANDAARDISATIE

- *Wim de Boer*, coördinator Kenniscentrum Leermiddelen, bij Stichting Leerplan Ontwikkeling
- *Jan-Kees Meindersma*, innovatie manager bij Kennisnet (indiener)
- *Geeske Steenegen*, directeur uitgeverij CodeNameFuture; aanwezig namens Groep Educatieve Uitgeverijen
- *Hans Overbeek*, projectleider metadata overheid, ICTU
- *Erwin Folmer*, researcher en consultant bij TNO Informatie- en Communicatietechnologie. Expert op het gebied van onderwijsstandaarden.
- *Jeroen Hamers*, expert onderwijsstandaarden, inhoudelijk betrokken bij beheer en toepassing van de standaard, vanuit Kennisnet

Naast de genoemde aanwezigen zijn er aantal personen uitgenodigd, die om verschillende redenen niet aanwezig konden zijn bij de bijeenkomst van de expertgroep. Zij zijn gevraagd voorafgaand aan de sessie eventuele discussiepunten aan te leveren. Voor zover deze zijn doorgegeven, zijn deze meegenomen in de discussie tijdens de bijeenkomst van de expertgroep.

2. Toepassings- en werkingsgebied

2.1 Versie van de standaard

De exacte versie van de standaard waar de expertgroep zich op gericht heeft is de afspraak genaamd "Content-zoekprofiel PO-VO-BVE: Een toepassingsprofiel van de metadata-standaard IEEE LOM" versie 1.3 d.d. 05-10-2006, in dit document verder afgekort tot CZP.

De expertgroep heeft bepaald voor welke toepassingen CZP in principe gebruikt moet worden (toepassingsgebied) en welke organisaties moeten voldoen aan CZP binnen het toepassingsgebied (werkingsgebied).

2.2 Toepassingsgebied

Het toepassingsgebied van CZP is door de expertgroep als volgt bepaald:

**Het toepassingsgebied van CZP is metadatering van content
die ontsloten wordt ten behoeve van educatieve doeleinden**

De expertgroep heeft hierbij de gedachtegang gevolgd die hieronder wordt omschreven.

Het gaat bij CZP om content in brede zin en variërend van kleine componenten tot grote samengestelde componenten (vier niveaus). Deze content kan gebruikt worden voor allerlei doeleinden, zoals archivering en opslag. Zodra deze content echter ontsloten wordt naar derden voor educatieve doeleinden moet CZP gebruikt worden om deze content te metadateren. Daarmee wordt deze content gemakkelijk beschikbaar, vindbaar en arrangeerbaar gemaakt voor gebruik als leermateriaal.

Een aandachtspunt hierbij is wel dat er al materiaal bestaat dat gemetadateerd is met behulp van de Dublin Core standaard, terwijl CZP gebaseerd is op de internationale standaard IEEE LOM. Dit wordt echter niet als probleem gezien. Dublin Core is ten opzichte van IEEE LOM een meer generieke standaard met een breder, maar als gevolg daarvan ook minder specifiek toepassingsgebied.

De meta-data community heeft de relatie tussen beide metadataschema's al eerder onderkend en heeft een vertaling gemaakt van een (bijna complete) lijst van attributen in beide standaarden. Deze maakt het mogelijk om enerzijds content die met behulp van Dublin Core is gemetadateerd door aanvulling met specifieke educatieve elementen geschikt te maken voor ontsluiting door middel van CZP. Omgekeerd kan content die specifiek voor educatieve doeleinden in CZP is ontsloten, direct door middel van Dublin Core ook buiten een educatieve context worden gebruikt.

Daarnaast is Dublin Core bezig om een zogenaamde “educational set” te maken. Beide standaarden zijn dus naar elkaar toe aan het groeien en de Dublin Core standaard kan in de toekomst wellicht worden opgenomen binnen het CZP profiel.

Met CZP worden leermaterialen en leermiddelen eenduidig en op dezelfde manier beschreven. De standaard laat daarin echter wel de vrijheid aan partijen (waaronder uitgevers en docenten) om leer materiaal samen te stellen in een variatie van mogelijkheden. Hiervoor is het attribuut aggregatieniveau binnen de standaard gedefinieerd met vier mogelijke waarden. Het toepassingsgebied omvat alle vier de niveaus. De verwachting is echter dat vooral de aggregatieniveaus 3 en 4 gebruikt zullen gaan worden omdat die niveaus de toegevoegde waarde leveren om de content tot leer materiaal te maken.

De keuze voor dit toepassingsgebied betekent overigens niet dat er geen andere metadatering van de betreffende content mogelijk is voor andere doeleinden. Zo kunnen er dus meerdere metadata profielen gemaakt worden voor dezelfde content voor verschillende doeleinden.

2.3 Organisatorisch werkingsgebied

In relatie tot het hiervoor gekozen toepassingsgebied heeft de expertgroep het volgende organisatorische werkingsgebied gekozen:

Alle organisaties die content ontwikkelen, beschikbaar stellen, arrangeren en gebruiken voor educatieve doeleinden alsook leveranciers van applicaties ter ondersteuning van dit proces.

De keuze voor deze brede definitie betekent dus dat het werkingsgebied verder gaat dan het PO-VO-BVE onderwijsveld waar de standaard in eerste instantie voor ontwikkeld is. Ook partijen uit het HBO, WO alsook Defensie en DEN vallen onder het werkingsgebied. Daarnaast omvat het werkingsgebied ook partijen buiten de overheid en de (semi-)publieke sector (zoals uitgevers en softwareleveranciers) en dus partijen waarop het comply-or-explain in principe niet direct van toepassing is¹ (hooguit indirect ingeval van opdrachtgeverschap vanuit de overheid of richtlijnen in de sector).

Het organisatorisch werkingsgebied is zo breed gekozen om het gebruik van de standaard binnen de overheid en semi-publieke organisaties – en daarmee de interoperabiliteit tussen deze organisaties – zo groot mogelijk te maken.

¹ Zoals vastgelegd in het actieplan “Nederland Open in Verbinding”

3. Toetsingscriteria

Door de expertgroep is de standaard getoetst aan de vier door het College Standaardisatie vastgestelde toetsingscriteria. In dit hoofdstuk worden de criteria en de bijbehorende toetsingsaspecten weergegeven (cursief), evenals de mening van de expertgroep op deze punten.

3.1 Openheid

3.1.1 *Besluitvorming*

De standaard is goedgekeurd en zal worden gehandhaafd door een non-profit organisatie. De lopende ontwikkeling gebeurt op basis van een open besluitvormingsprocedure die toegankelijk is voor alle belanghebbende partijen (consensus of meerderheidsbeschikking enz.);

De CZP standaard werd tot 1 januari 2009 beheerd door de Stichting EduStandaard waarbinnen een veelheid partijen uit het onderwijsveld vertegenwoordigd waren. Sinds 1 januari 2009 is het beheer van de standaard ondergebracht bij Stichting Kennisnet. De reden hiervoor is dat de Vereniging EduStandaard per die datum is opgeheven. Stichting Kennisnet is een non-profit organisatie waarvan het bestaan gegarandeerd is tot 2012.

Stichting Kennisnet zal dezelfde middelen blijven gebruiken voor het beheer van de CZP standaard. Dat wil zeggen dezelfde open organisatie, open procedures, website en beheercapaciteit om de continuïteit van de CZP standaard te borgen. Hierin moet nog de laatste stap worden gezet door het bestuur en de adviesraad van Kennisnet.

De expertgroep concludeert dat dit een goede richting is voor het garanderen van de openheid, maar dat de uitwerking hiervan nog niet duidelijk is. Zo dient er zowel op schrift als in de communicatie van Kennisnet naar buiten helder te worden gemaakt hoe het beheer van de standaard georganiseerd is. Kennisnet dient (bijvoorbeeld op de website van EduStandaard) te verduidelijken hoe ze de open besluitvorming van de standaard garandeert.

3.1.2 Beschikbaarheid

De standaard is gepubliceerd en over het specificatiedocument van de standaard kan vrijelijk worden beschikt of het is te verkrijgen tegen een nominale bijdrage. Het moet voor een ieder mogelijk zijn om het te kopiëren, beschikbaar te stellen en te gebruiken om niet of tegen een nominale prijs

De standaard is gratis toegankelijk voor iedereen via de EduStandaard website (www.edustandaard.nl). De standaard is gepubliceerd onder het Creative Commons copyright statement en kan dus vrijelijk gekopieerd en beschikbaar gesteld worden. Het Creative Commons statement dient echter nog wel in het document en op de website duidelijk vermeld te worden.

3.1.3 Intellectueel eigendom

Het intellectuele eigendom – met betrekking tot mogelijk aanwezige patenten – van (delen) van de standaard is onherroepelijk ter beschikking gesteld op een “royalty-free” basis;

De IPR is geregeld via Creative Commons en er rusten geen patenten op de standaard waar wellicht royalties voor betaald moeten worden. De standaard is gebaseerd op IEEE LOM waar eveneens zover bekend geen patenten op rusten.

3.1.4 Hergebruik

Er zijn geen beperkingen omtrent het hergebruik van de standaard

De standaard is gepubliceerd onder Creative Commons Naamsvermelding 2.0. Dat wil zeggen dat er geen beperkingen zijn voor hergebruik anders dan dat de naam van de opsteller van de standaard vermeld dient te worden. Voor de expertgroep is dit voldoende open.

3.2 Bruikbaarheid

3.2.1 Volwassenheid

Is de standaard voldoende uitgekristalliseerd?

Ja, de standaard is binnen het PO-VO-BVE voldoende uitgekristalliseerd en alle belanghebbenden hebben hun mening en bijdragen kunnen geven. Daarmee is de standaard ontwikkeld naar een versie 1.3. Aandachtspunt is dat sommige vocabulaires (nog) niet in de standaard zitten, maar dat deze los aan de standaard toegevoegd moeten worden. De expertgroep is van mening dat dit geen obstakel is voor opname op de lijst; in de praktijk volstaat

aanmelding bij Kennisnet. Een pluspunt van het apart opnemen van de vocabulaires is dat de standaard flexibel kan worden aangepast/uitgebreid met andere vocabulaires.

Is verdere ontwikkeling en het onderhoud van de standaard verzekerd?

Ja, zie hiervoor de opmerkingen bij Besluitvorming over het duidelijk communiceren van de open procedures voor ontwikkeling en onderhoud

Is er een methode waarmee conformiteit aan de standaard bepaald kan worden?

Ja, door middel van een validatieservice die online beschikbaar is via Kennisnet.

Is er voldoende praktijkervaring met het gebruik van de standaard?

Ja, de standaard is inmiddels al enkele jaren oud en sindsdien door veel partijen gebruikt. Voor het metadateren van nieuw materiaal wordt door de uitgeverijen de standaard zo wie zo gebruikt. Oud en bestaand materiaal wordt meer en meer met de standaard gemetadateerd.

Is er nu en in de toekomst voldoende ondersteuning door (meerdere) marktpartijen voor de standaard?

Ja, meerdere marktpartijen (maar met name de uitgevers) hebben een business belang bij het gebruik van de standaard. Door het gebruik kan hun content beter beschikbaar en vindbaar gemaakt worden. Hiermee raakt de standaard het hart van het business model van aanbiedende marktpartijen. Een soortgelijke redenering geldt voor de afnemende partijen van content die leer materiaal zo snel en gemakkelijk mogelijk willen verzamelen en samenstellen.

Is de verwachting van het toekomstig gebruik van de standaard positief?

Ja, zoals blijkt uit de antwoorden op de voorgaande vragen.

3.2.2 *Functionaliteit*

Voldoet de standaard aan de functionele eisen die aan de werking van de standaard gesteld worden binnen het voorgestelde toepassingsgebied?

Ja, de standaard voldoet aan de functionele eisen die gesteld worden aan metadatering voor ontsluiting van content voor educatieve doeleinden. Dit wordt mede veroorzaakt door voort te bouwen op de internationale metadata-standaard IEEE-LOM, waarop het CZP een landspecifiek profiel vormt. In tegenstelling tot het generieke IEEE-LOM houdt CZP rekening met het specifieke Nederlandse onderwijsstelsel. Door het verplicht stellen van bepaalde velden is de interoperabiliteit met CZP beter gewaarborgd dan met uitsluitend IEEE-LOM.

Voor het goed functioneel laten werken van de educatieve contentketen zijn er echter meer

standaarden in het onderwijsveld die van belang zijn. In de expertgroep wordt ondermeer OAI-PMH / metadata harvesting genoemd; deze standaard dient voor het 'uitwisselen' van content zoekprofielen tussen repositories. De expertgroep concludeert dan ook dat beide standaarden sterk bij elkaar horen en dat het goed zou zijn te onderzoeken of deze standaard ook op de comply-or-explain lijst terecht kan komen.

3.2.3 *Concurrerende standaarden*

Verhoudt de standaard zich goed ten opzichte van eventuele concurrerende standaarden?

Ja, de expertgroep concludeert dat er geen echte concurrerende standaarden zijn.

OWMS (Overheids Web Metadata Standaard) die bij ICTU in ontwikkeling is voor de gehele overheid is geen concurrent, omdat CZP v1.3 specifiek ingaat op leermateriaal. Daarnaast bouwt de standaard voort op IEEE LOM. IEEE LOM is daarmee dus geen concurrent. Verder zijn er mappings van CZP naar Dublin Core en gaat CZP specifiek in op attributen voor educatieve doeleinden.

Binnen het hoger onderwijs is tenslotte Lorenet in gebruik (www.lorenet.nl). Dit is een repository voor educatieve content. Hiertoe wordt een specifiek profiel gebruikt op basis van IEEE-LOM (het Lorenet-profiel).

De expertgroep acht het vanuit het oogpunt van interoperabiliteit wenselijk dat toegegroeid wordt naar één profiel (in plaats van meerdere toepassings specifieke profielen) voor educatieve content in Nederland. Door middel van codelijsten kunnen specifieke sectoren binnen de educatieve sector worden bediend. Deze mogelijkheid resulteert en bijvoorbeeld in dat ook Defensie naar het gebruik van CZP als mogelijke standaard voor metadatering kijkt.

De ontwikkelingen binnen de educatieve content keten gaan snel. Denk aan de ontwikkeling van (MPEG) DIDL, SCORM, MODS, maar ook IEEE LOM zelf. Een blijvend goede aansluiting met deze ontwikkelingen is noodzakelijk. Kennisnet geeft aan dat het de intentie is om de internationale standaard IEEE-LOM te blijven volgen. Het metadateringsprobleem bevindt zich niet alleen in Nederland, maar ook in andere landen. Toepassingsprofielen worden daarmee ook expliciet benoemd in IEEE LOM om om te kunnen gaan met landspecifieke zaken. Kennisnet zegt te zullen streven naar aanmelding van CZP als toepassingsprofiel van LOM bij IEEE.

Een update van IEEE-LOM zal dus naar verwachting altijd rekening houden met bestaande profielen, waaronder het CZP.

3.3 Potentieel

Draagt het opnemen van de standaard op de lijst bij aan het vergroten van de leveranciersafhankelijkheid? Draagt het opnemen van de standaard op de lijst bij aan het vergroten van de interoperabiliteit?

Ja, de expertgroep geeft unaniem aan dat met het opnemen van de standaard op de lijst de interoperabiliteit tussen partijen in de educatieve contentketen vergroot wordt en dat onafhankelijkheid van leveranciers vergroot wordt als producten van verschillende leveranciers deze standaard implementeren.

3.4 Impact

De gestelde vragen rondom impact kunnen we als volgt samenvoegen:

Wat is de impact van de standaard op de bedrijfsvoering, informatievoorziening, ICT en beveiliging en privacy van de gebruikers van de standaard? Hoe gemakkelijk is de migratie naar de standaard?

Er zijn geen directe risico's voor de bedrijfsvoering. De digitalisering heeft ook in de educatieve keten echter een revolutionaire invloed. De beschikbaarheid van een uitwisselingsstandaard is een stimulans voor de overgang van een lineaire naar een cyclische keten met in potentie een versterking van bestaande kennismonopolies van uitgeverij en docenten.

Daarnaast zal het gebruik van sommige velden van de standaard (in eerste instantie) arbeidsintensief zijn (b.v. bij het classificeren van bestaand leermateriaal). Een ander mogelijk risico is dat de internationale afstemming niet goed blijft lopen. CZP biedt implementeerdere de vrijheid om ook aan internationale (IEEE-LOM) richtlijnen te voldoen. De expertgroep vindt deze impact echter niet dusdanig groot dat de standaard niet op de lijst opgenomen zou moeten worden. Een positief effect van de standaard op de bedrijfsvoering is dat toegang tot beschreven componenten veel beter geregeld is.

Een punt van aandacht rondom informatievoorziening is dat vocabulaires van Nederland en andere landen kunnen verschillen. De Nederlandse vocabulaires zijn bijvoorbeeld niet te mappen op buitenlandse vocabulaires. Dit is echter een inherent probleem van de verschillende Europese onderwijssystemen en kan dus niet binnen Nederland opgelost worden. Daarnaast kunnen vocabulaires uit betrokken organisaties in het werkingsgebied verschillen. Zo heeft Defensie andere vocabulaires dan die in het directe onderwijsveld gangbaar zijn. Om met de standaard te

kunnen werken dienen deze vocabulaires bij Kennisnet/EduStandaard geregistreerd te staan. Kennisnet heeft toegezegd dergelijke vocabulaires zonder beperkingen te registreren.

De expertgroep heeft geen directe technologische risico's en/of positieve effecten onderkend voor de ICT.

Op het gebied van beveiliging en privacy wordt als positief punt genoemd dat de auteursrechten op leer materiaal beter vastgelegd kunnen worden.

Voor wat betreft de migratie is de mening van de expertgroep dat voor bestaand materiaal er geen grote technische drempels bestaan. Zeker niet als dit materiaal al gebruik maakt van Dublin Core waar een (deel)mapping voor bestaat. De migratie zal dus vooral afhangen van de hoeveelheid werk die ermee gemoeid is versus de bedrijfseconomische voordelen die ermee te halen zijn.

4. Advies van de expertgroep

4.1 Samenvatting van de toetsingscriteria

Samengevat is het oordeel op de toetsingscriteria als volgt:

Openheid

De standaard voldoet aan de criteria van openheid. Wel zal er meer duidelijkheid moeten komen omtrent de beheerprocedure, nu stichting Kennisnet het beheer heeft overgenomen van de Vereniging Edustandaard.

Bruikbaarheid

Het CZP is een volwassen standaard, die inmiddels brede ondersteuning krijgt. Ten opzichte van andere standaarden geeft de expertgroep de voorkeur aan het CZP, zeker wanneer deze in samenhang met andere standaarden wordt gebruikt.

Potentieel

Het CZP heeft voldoende potentieel wanneer het gaat om het verbeteren van de interoperabiliteit. De leveranciersafhankelijkheid wordt bovendien versterkt.

Impact

Het CZP kan impact hebben op de rolverdeling in de educatieve contentketen hetgeen indirect invloed heeft op de bedrijfsvoering. Het kan bewerkelijk zijn over te schakelen op het CZP (m.n. voor bestaande educatieve content), maar een gefaseerde invoering lijkt mogelijk. Uitgevers noemen de mogelijkheid tot vastleggen van auteursrechten als positief aspect.

4.2 Advies

De expertgroep adviseert het college de standaard CZP versie 1.3 op te nemen op de lijst met open standaarden.

De expertgroep adviseert hier wel de volgende voorwaarden aan te verbinden:

- De beheerder van de standaard, Kennisnet, moet de open beheer- en besluitvormingsprocedures voor de standaard vastleggen en in openbaarheid communiceren, bijvoorbeeld via de EduStandaard website². Dit, nu stichting Kennisnet het beheer heeft overgenomen van de vereniging EduStandaard.
- Kennisnet moet van documentatie en andere bij de standaard behorende tools duidelijk de vrije beschikbaarheid onder Creative Commons vastleggen en communiceren.

Andere geïdentificeerde aandachtspunten vormen geen belemmering voor opname op de lijst.

² Ondanks het opheffen van de Vereniging Edustandaard, wordt de website nog wel gebruikt als vindplaats voor de diverse standaarden. Het onderhoud vindt plaats bij Kennisnet.